

Onderwerp **Goedkeuring faunabeheerplannen 2024**

Dossiernummer	K1084
Documentnummer	2024-085802
Datum GS	9 juli 2024
Behandelaar	Zwart, Lennart
Telefoonnummer	050 - 3164881/06 - 27048975

Geachte Statenleden,

Aanleiding

Op 1 december 2024 zal het huidig algemene faunabeheerplan voor de provincie aflopen. Binnenkort verwachten wij het nieuwe faunabeheerplan te ontvangen. De Faunabeheereenheid Groningen (verder FBE) heeft de taak deze plannen op te stellen. In het bestuur van de FBE zijn verschillende partijen vertegenwoordigd, namelijk terreinbeherende organisaties, wildbeheereenheden, de agrarische sector, private grondeigenaren en maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren. Eerder hebben wij al faunabeheerplannen ontvangen voor het beheren van de damhertpopulatie in het Lauwersmeergebied en de roekenpopulatie in de provincie.

Populatiebeheer, schadebestrijding van in het wild levende dieren en de jacht moeten in beginsel plaatsvinden conform een goedgekeurd faunabeheerplan.¹ Onze goedkeuring van de diverse plannen moet nog plaatsvinden.

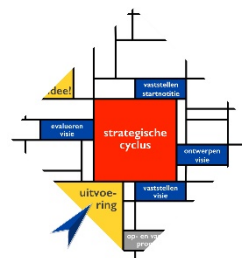
Het is in Groningen gebruikelijk dat Provinciale Staten geraadpleegd worden voorafgaand aan de goedkeuring van faunabeheerplannen. Dit naar aanleiding van uw [aangenomen PS-motie van 14 december 2016](#). Middels deze brief willen we u informeren over de verschillende faunabeheerplannen.

Wij zijn voornemens om na de zomer, maar ruimschoots vóór 1 december 2024 te besluiten over de goedkeuring van de plannen, zodat de hiermee samenhangende omgevingsvergunningen tijdig gepubliceerd kunnen worden en de uitvoering van het faunabeheer in de provincie niet onnodig verstoord wordt. In deze brief lichten wij toe over welke diersoorten de plannen gaan.

RoI PS

¹ Artikel 8.1, Omgevingswet, in samenhang met artikel 11.63, lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

PS kunnen in de provinciale Omgevingsverordening regels stellen aan de inhoud van faunabeheerplannen (artikel 8.1, lid 3, Omgevingswet). Deze regels staan in [afdeling 7.2 van de Omgevingsverordening provincie Groningen](#). Wij toetsen aan de hand van deze regels en het wettelijk kader of een faunabeheerplan voor goedkeuring in aanmerking komt.

Daarnaast speelt de door u vastgestelde [beleidsnotitie Fauna en Flora 2018](#) een rol bij de beoordeling. In hoofdstuk 3 van deze beleidsnotitie staan veel van de uitgangspunten voor het faunabeheer in de provincie, zoals voor welke soorten faunabeheer aan de orde kan zijn. De beleidsnotitie vormt een kader voor de faunabeheerplannen.

Wettelijk hebben PS geen rol bij de goedkeuring van faunabeheerplannen. Deze bevoegdheid ligt conform artikel 8.1, lid 2 van de Omgevingswet bij ons. Echter is in 2016 [een motie](#) aangenomen waarin PS oproepen om geraadpleegd te worden over de goedkeuring van faunabeheerplannen. Sindsdien is dit gebruikelijk geworden in de provincie Groningen en willen wij dit gebruik graag voortzetten. PS kunnen aandachtspunten bij de faunabeheerplannen aan ons meegeven. Wij betrekken de uitkomst van de beraadslaging in uw Staten in onze besluitvorming over goedkeuring van de faunabeheerplannen.

Het bestuur van de FBE moet nog een deel van de faunabeheerplannen vaststellen. De beschikbare stukken zijn bij deze brief gevoegd. De resterende plannen worden indien mogelijk als bijlage aan deze brief toegevoegd of ter informatie nagezonden.

Nadere toelichting

Er zijn verschillende faunabeheerplannen ter goedkeuring aangeboden door de Faunabeheereenheid. Deels bestaan deze plannen uit verschillende deelplannen. Hieronder geven we per (deel)plan een beknopte toelichting. De volledige plannen worden - voor zover ze al beschikbaar zijn - als bijlages bij deze brief gevoegd.

Jacht

Met jacht wordt het jagen op de vijf wildsoorten bedoeld in het daarvoor vastgestelde jachtseizoen. In Nederland staan de volgende soorten op de wildlijst: konijn, haas, houtduif, fazant en wilde eend. De jacht is vrijwel geheel landelijk geregeld. De soorten op de wildlijst en het jachtseizoen zijn wettelijk bepaald en de Minister besluit over het openstellen van de jacht. Zo heeft de Minister de afgelopen jaren in Groningen de jacht op konijn en haas niet opengesteld. De provincie heeft daar geen besluitvormende rol in. Formeel moet de uitvoering van de jacht wel conform een faunabeheerplan plaatsvinden. Vandaar dat dit onderdeel in het algemene faunabeheerplan opgenomen is. De toetsing van dit onderdeel is terughoudend omdat de provincie amper bevoegdheden heeft als het gaat om de jacht.

De belangrijkste bevoegdheid van de provincie ten aanzien van de jacht is de mogelijkheid om de jacht te sluiten zolang bijzondere weersomstandigheden dat noodzakelijk maken.² Onder de Wet natuurbescherming lag deze bevoegdheid bij GS. Onder de Omgevingswet is deze bevoegdheid verschoven naar PS. Wij geven uw Staten in overweging om deze bevoegdheid via de Omgevingsverordening te delegeren aan GS

² Zie artikel 11.69, Besluit activiteiten leefomgeving.

gezien de wenselijkheid om bij bijzondere weersomstandigheden snel te kunnen besluiten over het al dan niet sluiten van de jacht.

Vergunningvrije soorten

In landelijke regelgeving zijn een aantal 'vergunningvrije soorten' aangewezen. Onder de Wet natuurbescherming stonden deze soorten ook wel bekend als 'vrijgestelde soorten'. Hiervoor geldt dat de grondgebruiker deze soorten mag bestrijden om schade tegen te gaan. Het kan zowel gaan om gewasschade, als schade aan beschermde flora en fauna (door predatie). Het gaat om de volgende diersoorten: konijn, vos, kauw, houtduif, Canadese gans en zwarte kraai. De bestrijding wordt veelal overdag uitgevoerd door jagers met het geweer. In de landelijke regelgeving zijn enkele voorwaarden opgenomen voor de uitvoering van schadebestrijding van vergunningvrije soorten.

Uit een uitspraak van de Raad van State van 19 april 2023³ is gebleken dat de provincie niet zomaar uit mag gaan van de landelijke regeling voor vergunningvrije soorten. In het goedkeuringsbesluit voor het faunabeheerplan moet gemotiveerd worden dat de schadebestrijding voldoet aan de eisen van soortenbescherming. Kort samengevat: (1) er moet een wettelijk belang zijn; (2) er mag geen andere bevredigende oplossing zijn en (3) de staat van instandhouding van de bestreden soort(en) moet gewaarborgd blijven. Het gevolg van deze jurisprudentie is dat er een strakkere toetsing moet plaatsvinden dan bij de goedkeuring van het vorige faunabeheerplan in 2019 het geval was. De Faunabeheereenheid heeft hier rekening mee gehouden in het aangeboden plan. Vanwege een gebrek aan voldoende gegevens kan schadebestrijding voor het konijn, de kauw en de houtduif op dit moment onvoldoende onderbouwd worden. In een kamerbrief heeft de Minister voor Natuur en Stikstof aangekondigd deze soorten op termijn te schrappen als vergunningvrije soorten⁴. Op 25 juni jl. is in de Tweede Kamer een motie aangenomen die oproept om die intrekking te betrekken bij de door de Minister voorgenomen stelselwijziging voor faunabeheer⁵. Het is daardoor nog niet duidelijk wanneer deze soorten daadwerkelijk geschrapt zullen worden als vergunningvrije soorten.

Door de insteek van het faunabeheerplan zal het beheer van kauw, houtduif en konijn gestopt worden. Voor de overige soorten (vos, zwarte kraai en Canadese gans) beschrijft het plan de noodzaak voor ruime bestrijdingsmogelijkheid, vergelijkbaar met het beheer zoals dat de afgelopen jaren is uitgevoerd.

Ganzen

Dit deelplan gaat over het beheer van grauwe gans, brandgans en kolgans. Deze soorten veroorzaken schade aan gewassen, met name aan grasland. De afspraken in het Groninger ganzenakkoord vormen hiervoor een belangrijk vertrekpunt. Conform de afspraken in het Ganzenakkoord zal beheer van trekganzen bestaan uit afschot ondersteunend aan de verjaging. Het doel van het beheer van trekganzen is het concentreren van de schade in de ganzenfoerageergebieden en Vogelrichtlijngebieden. Het beheer van standganzen (ganzen die jaarrond in Groningen verblijven) wordt geïntensiveerd. In het faunabeheerplan wordt een 'gereedschapskist' met verschillende schadebestrijdingsmethoden benoemd. Het is de bedoeling dat

³ ECLI:NL:RVS:2023:1545

⁴ Kamerbrief 'Uitvoering motie Akerboom landelijke vrijstellingen, 5 april 2024, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, kenmerk DGNV / 45745616

⁵ Kamerstuk 33 576, nr. 380, vergaderjaar 2023-2024

er de komende jaren meerdere gebiedsgerichte maatwerkplannen worden ontwikkeld voor schadebestrijding. Zo kan per gebied en in overleg met de betrokken partijen bepaald worden welke methoden het best passen bij de schadesituatie in het betreffende gebied. Het is wel de verwachting dat beheer door afschot een belangrijke vorm van schadebestrijding blijft.

In onze besluitvorming over dit onderdeel zullen we de interprovinciale afspraken over de implementatie van AEWA betrekken. AEWA is een internationaal verdrag over bescherming van trekvogels, waaronder ganzen. In het kader van AEWA zijn afspraken gemaakt over de 'gunstige referentie populaties' voor grauwe gans en brandgans die gewaarborgd moeten blijven. Het is niet de bedoeling dat dit als streefstanden voor de populaties wordt toegepast. Wij moeten bewaken dat we niet te dicht bij die ondergrens in de buurt komen en zullen daarvoor voorwaarden opnemen in onze besluitvorming. Het instellen van een ondergrens vormt voorlopig geen belemmering bij de uitvoering van schadebestrijding bij ganzen.

Roeken

Roeken veroorzaken sinds het verbod op Mesurol - een gewasbeschermingsmiddel - aanzienlijke schade in Groningen, met name aan pas ingezaaide maïs. In het plan is toegelicht dat deze schade bestreden kan worden middels afschot ondersteunend aan de verjaging, in een beperkte periode op maïspercelen. Het afschot is begrensd tot vier roeken per afschotactie of perceel en 500 roeken per jaar. Wij hebben op 22 mei jl. besloten een vergunning te verlenen voor dit beheer om schade in dit jaar nog te beperken waar mogelijk vooruitlopend op de goedkeuring van het faunabeheerplan. De Rechtbank Noord-Nederland heeft in een uitspraak over een voorlopige voorziening recent echterd de verleende vergunning geschorst wegens het ontbreken van een goedgekeurd faunabeheerplan. De inhoudelijke behandeling van het bezwaar moet nog plaatsvinden.

Damherten

In het Lauwersmeergebied is een groeiende populatie damherten aanwezig, waarvan verwacht wordt dat deze de komende jaren sterk zal blijven groeien als beheer uitblijft. Dit zal tot schade aan de natuurdoelen voor het N2000-gebied leiden. Daarnaast treedt er schade aan gewassen op bij de proefboerderij van SPNA op de Kollumerwaard. Ook leveren damherten een risico voor de verkeersveiligheid op. Om te voorkomen dat de schade uit de hand loopt, wordt daarom cyclisch beheer met inzet van afschot voorgesteld om zo een beperkte damhertenpopulatie te handhaven en te voorkomen dat er op een later moment veel meer dieren gedood moeten worden.

In [de beleidsnotitie Fauna en Flora](#) is beschreven dat voor damherten in beginsel een nulstand wordt nagestreefd. Het hanteren van een nulstand wordt in dit geval juridisch onhaalbaar geacht omdat damherten een nationaal beschermde diersoort zijn waarvoor een gunstige staat van instandhouding gewaarborgd dient te worden. Er kan niet onomstotelijk worden bewezen dat het gaat om een populatie van uitgezette dieren.

Omdat het een provinciegrens-overschrijdende populatie betreft, is het plan in afstemming met de provincie Friesland opgesteld. De Groningse Faunabeheereenheid heeft daarin het voortouw omdat het leefgebied aan Groningse kant groter is. Wij beslissen over de goedkeuring van het faunabeheerplan en moeten daarbij instemming vragen aan GS van Friesland voor zover het plan over Friesland gaat.

Predatiebeheer

Dit deelplan gaat in op de bestrijding van predatoren met het oog op de bescherming van grondbroeders. Binnen de grondbroeders zijn de weidevogels, akkervogels en de kustvogels te onderscheiden. Het beheer volgens dit deelplan richt zich op de vos, steenmarter en zwarte kraai. Voor de vos en de zwarte kraai geldt dat dit deelplan aanvullend is op de bestrijding die al plaatsvindt op grond van het deelplan 'vergunningvrije soorten'. Dat deelplan beperkt zich tot de bestrijding overdag, hoofdzakelijk met het geweer.

Voor zowel weide- als akkervogels richt het deelplan zich op afschot van vossen in de nacht met gebruikmaking van warmtebeeld, de inzet van kraaienvangkooien en de bestrijding van steenmarter met inzet van vangkooien. In de voorbije jaren is er in een aantal weidevogelkerngebieden een vergunning geweest voor inzet van warmtebeeld bij de bestrijding van vossen⁶. Inzet van een kraaienvangkooi was niet mogelijk. Beheer van de steenmarter vond eveneens in een beperkt gebied plaats⁷. De insteek van het nieuwe faunabeheerplan is om predatiebeheer zoals dat de voorbije jaren is uitgevoerd in een aantal weidevogelkerngebieden uit te breiden naar meer weide- en akkervogelgebieden waar problemen met predatie spelen. Daarbij speelt net als bij de ganzen gebiedsgericht maatwerk een belangrijke rol. Het is dus niet op voorhand gezegd dat in alle leefgebieden van akker- en weidevogels ook alle vormen van predatiebeheer ingezet zullen worden.

Daarnaast wordt ook het benodigde predatiebeheer ter bescherming van kustvogels beschreven. Dit beheer richt zich op de bestrijding van de vos. De komende jaren zal een onderzoeksproject plaatsvinden naar predatie door de vos bij kustvogels in het kader van 'Wij & Wadvogels'. Dit is een programma onder leiding van de Vogelbescherming in samenwerking met verschillende andere natuurorganisaties gericht op herstel van wadvogelpopulaties. Onderdeel van dit onderzoek is ook een intensiever beheer van vossen, inclusief bestrijding in de nacht, in bepaalde gebieden langs de Groningse kust.

Smient en knobbelzwaan

Voor de smient en de knobbelzwaan is ook een deelplan geschreven. Voor deze soorten is beheer (middels afschot) nog niet aan de orde, omdat er geen sprake is van belangrijke schade door deze soorten. Wel kan verjaging aan de orde zijn om belangrijke schade te voorkomen. Deze verjaging wordt uitgevoerd via de wilbbeheereenheden, met gebruikmaking van een vogelafweerpistool.

Vervolg van de procedure

Naar verwachting zullen wij in oktober en november besluiten over de goedkeuring van de faunabeheerplannen en het verlenen van de benodigde omgevingsvergunningen. Dit omdat het huidige faunabeheerplan op 1 december 2024 afloopt en wij veel waarde hechten aan de continuïteit van faunabeheer. Onder meer voor het onderdeel predatiebeheer geldt dat het zeer wenselijk is om per 1 december te kunnen starten om te komen tot een effectieve uitvoering.

⁶ In 2023 gaat het om de gebieden Gorecht, Niezijl-Noordhorn, de Fanerpolder en een groot deel van het Reitdiepdal ten noorden van de stad Groningen.

⁷ In 2023 gaat het om de gebieden Winsumermeeden, Paddepoel-Koningslaagte en Niezijl-Noordhorn.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Groningen, 10 juli 2024

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Groningen:

René Paas, voorzitter

Hans Schrikkema, secretaris

Bijlagen

Nr.	Titel	Doumentnummer
1	Faunabeheerplan damhert	2024-000363
2	Faunabeheerplan roek	2024-070987